



Direkcija
Sektor za informiranje in odnose z javnostmi
Miklošičeva cesta 24
1000 Ljubljana

Tel.: 01 30 77 200
Faks: 01 23 12 182
E-pošta: di@zzzs.si
www.zzzs.si

SPOROČILO ZA JAVNOST!

130. obletnica zdravstvenega zavarovanja v Sloveniji

Danes, 1. avgusta 2019 mineva 130 let od uvedbe zdravstvenega zavarovanja na Slovenskem. Leta 1889 je bila po zgledu Bismarckovega modela socialnega zavarovanja za delavce ustanovljena prva *Okrajna bolniška blagajna* v Ljubljani. Temeljila je na Državnem zakoniku za kraljevine in dežele, izdanem 6. aprila 1888. S tem je bil po načelu solidarnosti omogočen skladen razvoj zdravstvene oskrbe ter socialnih dajatev vsem zaposlenim in njihovim družinskim članom v primeru bolezni ali poškodbe. Danes v Sloveniji ta pridobitev velja za vse prebivalstvo.

Kljub viharni zgodovini se je Bismarckov model socialnega zavarovanja pri nas ohranjal in v 130 letih tudi ohranil v različnih obdobjih, državah in družbeno-političnih ureditvah. Njegove osnovne značilnosti nas ustvarjalno navdihujejo še danes, saj predstavljajo pomemben civilizacijski dosežek družbe pri zagotavljanju organizirane skrbi za bolne in poškodovane.

Model obveznega (socialnega) zdravstvenega zavarovanja je za Slovenijo učinkovit in primerljiv s številnimi evropskimi državami. *Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije* (v nadaljevanju: ZZZS) se zaveda, da je sistem potrebno nenehno posodabljati in krepiti zdravje kot danes najpomembnejše dobrine prebivalstva.

Letošnje jubilejno leto ZZZS zaznamuje s sprejemom novega Strateškega razvojnega programa ZZZS za obdobje 2020 do 2025, visoko obletnico pa bo počastil tudi s svečano strokovno prireditvijo 9. oktobra v Ljubljani.

Iz zgodovine

Prva bolniška blagajna pri nas je bila ustanovljena prvega avgusta 1889 na podlagi državnega zakonika o bolniškem zavarovanju delavcev iz leta 1888 (priloga: faksimile zakonika). Namen bolniških blagajn je bilo zagotavljanje delavčevih socialnih pravic med boleznijo in pravice do zdravstvenih storitev. Med boleznijo so dajale delavcem t.i. »bolnišnino«, t.j. denarno podporo v višini 60 % običajne mezde, vendar najdlje 20 tednov. Ob tem so imeli zavarovanci pravico do zdravniške pomoči, zdravil, pa tudi zdravljenja v bolnišnici, a ni smelo preseči 4 tednov. Vse porodnice so prav tako ves mesec po porodu dobivale t.i. »hranarino« v višini 60-odstotne povprečne mezde. Bolniška blagajna je tedaj izplačevala tudi pogrebno pokojnikovim sorodnikom v višini 20-dnevne povprečne mezde.

Do konca leta 1889 je bilo na Kranjskem in Spodnjem Štajerskem ustanovljenih 65 okrajnih bolniških blagajn z okoli 15.000 zavarovanci, 23 obratnih blagajn z okoli 5.500 zavarovanci, 11 zadružnih in ena društvena bolniška blagajna; zadružne in društvene so štejele okoli 1.600 zavarovancev. Bolniške blagajne so uspešno poslovale vse do propada avstro-ogrske monarhije ob koncu prve svetovne vojne.

Bolniška blagajna v Ljubljani je imela prvi sedež v stavbi nekdanjega meščanskega špitala, današnji Kresiji pri Tromostovju. Kasneje se je večkrat selila, med drugim je bila dlje časa na Novem trgu v današnji stavbi SAZU do leta 1925, ko se je preselila v novozgrajeno stavbo na Miklošičevi cesti 24, kjer je še danes sedež ZZZS.

Vloga bolniških blagajn in ZZS

Čeprav so bile bolniške blagajne ustanovljene na podlagi zakona, so jih podobno kot v primerljivih evropskih državah z obveznim (socialnim) zdravstvenim zavarovanjem (Avstrija, Belgija, Francija, Luksemburg, Nemčija, Nizozemska...), avtonomno upravljali sami zavarovanci in njihovi delodajalci kot plačniki prispevkov. Oboji so zainteresirani do optimalne košarice pravic po razumni ceni. Podobno naj bi veljalo danes tudi za ZZS.

Za razvite evropske države je povsem običajno, da svoje zdravstvene sisteme nenehno posodablajo ter uvajajo nove rešitve. ZZS si zato prizadeva za posodobitev zdravstvene zakonodaje, tako da bi posodobili vlogo ZZS v zdravstvenem sistemu ter krepili model obveznega (socialnega) zdravstvenega zavarovanja. To še posebej velja za prizadevanja, da bi ZZS postal bolj aktiven kupec zdravstvenih storitev, ki bi strokovno opredelil kalkulacije cen zdravstvenih storitev, zakupil programe zdravstvenih storitev glede na dejanske potrebe zavarovancev ter uvajal sodobne obračunske modele za plačilo zdravstvenih storitev.

Predlog Strateškega razvojnega programa ZZS za obdobje 2020 do 2025

V letošnjem jubilejnem letu ZZS načrtuje sprejem novega Strateškega razvojnega programa ZZS za obdobje 2020 do 2025, ki je trenutno v javni razpravi do 15. 9. 2019. Osrednje vprašanje nadaljnega razvoja sistema obveznega zdravstvenega zavarovanja in ZZS kot nosilca tega razvoja v obdobju 2020 – 2025 je, kako v obdobju, ki ga bodo zaznamovali predvsem staranje prebivalstva, hiter tehnološki razvoj in druga razvojna gibanja, obvladovati pritiske na rast izdatkov, hkrati pa zagotavljati pravičen in ekonomsko vzdržen dostop do kakovostne zdravstvene oskrbe vsem zavarovanim osebam. S tem namenom predlog Strateškega razvojnega programa ZZS za obdobje 2020 do 2025 določa konkretne strateške rezultate, ki jih bo ZZS dosegel z izvedbo naslednjih strateških aktivnosti:

- izboljšati informiranje in zmanjšati neenakost med zavarovanimi osebami,
- uveljaviti zdravstvo kot prioriteto v družbi z zadostnimi viri financiranja,
- razvijati in uveljavljati nove obračunske modele,
- spodbujati kakovost zdravstvenih storitev,
- krepiti vlogo ZZS kot aktivnega kupca zdravstvenih programov in izboljševati dostop zavarovanih oseb do zdravstvene oskrbe,
- izboljšati odzivnost in učinkovitost organizacije ZZS,
- pospešiti digitalizacijo poslovanja ZZS in se intenzivno vključiti v razvoj nacionalnih rešitev,
- vzpostaviti razvojno naravnane kadrovske dejavnosti ZZS,
- zmanjševati administrativna bremena izvajalcev zdravstvene dejavnosti,
- razširiti in nadgraditi uporabo podatkov pri odločanju v ZZS.

ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO
ZAVAROVANJE SLOVENIJE

Priloga: Naslovnica prvega slovenskega zakonika zdravstvenega zavarovanja iz leta 1888 (faksimile).